

Samenvatting

Op 27 juni vindt de jaarlijks terugkerende Algemene Ledenvergadering van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten plaats. Het college is aanwezig omdat het van belang is samen met alle Nederlandse gemeenten het debat te voeren over gezamenlijke vraagstukken en belangen, zodat de Vereniging van Nederlandse Gemeenten een standpunt kan innemen richting het Rijk.

Tijdens de Algemene Ledenvergadering worden gemeenten geïnformeerd en gevraagd besluiten te nemen over enkele verenigingszaken, zoals de verantwoording van de verenigingsactiviteiten en collectieve activiteiten 2017 en een nieuw contributievoorstel voor 2019 en de kadernota 2019. Wij verwachten dat de meeste aandacht uit zal gaan naar het Interbestuurlijk Programma (IBP) met gemeenten, Rijk, provincies en waterschappen en de instelling van een Fonds Tekortgemeenten, waarvoor gemeente in het kader van solidariteit gevraagd wordt 100 miljoen uit het gemeentefonds bij te dragen.

Beslispunten

1. Instemmen met de voorstellen.
2. Een van de collegeleden mandateren als stemgerechtigde.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 19 juni 2018:

Conform.

1. Aanleiding

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) houdt op woensdag 27 juni a.s. in het MECC in Maastricht tijdens de VNG congres een Algemene Ledenvergadering (ALV).

De woensdag van het VNG congres start met een plenair deel waarin onder andere de uitkomst van de 4e VNG Denktank over regionale samenwerking onder voorzitterschap van Milo Schoenmaker, burgemeester van Gouda, wordt gepresenteerd. VNG-voorzitter Jan van Zanen houdt de jaarrede en minister Ollongren verzorgt een inleiding. In het tweede deel van de ochtend vindt de Algemene Ledenvergadering plaats. Hierin worden gemeenten geïnformeerd over en in te stemmen met enkele verenigingszaken, zoals de verantwoording van de verenigingsactiviteiten en collectieve activiteiten 2017 en een nieuw contributievoorstel voor 2019 en de kadernota 2019. Wij verwachten dat de meeste aandacht uit zal gaan naar het Interbestuurlijk Programma (IBP) met gemeenten, Rijk, provincies en waterschappen en de instelling van een Fonds Tekortgemeenten, waarvoor gemeente in het kader van solidariteit gevraagd wordt 100 miljoen uit het gemeentefonds bij te dragen. De ochtend eindigt met de bekendmaking van de locatie van het VNG Jaarcongres 2019.

2. Context

De volledige agenda voor deze ALV ziet er als volgt uit:

Huishoudelijke zaken

01. Opening

02. Benoeming van de notulencommissie van de algemene ledenvergadering van woensdag 27 juni 2018

03. Vaststelling notulen Buitengewone ALV van 1 december 2017 (inclusief verantwoording over uitvoering moties ALV die niet bij andere agendapunten worden behandeld)

04. Mededelingen:

- Stand van zaken implementatie aanbevelingen Wim Deetman en kandidaatstellingsprocedure bestuur en commissies

Financiële zaken

5a. Jaarverslag 2017, inclusief Financieel Jaarverslag en inhoudelijke verantwoording collectieve financiering Gemeentefonds

5b. Contributiesystematiek en weerstandsvermogen, inclusief contributievoorstel 2019

05c. Kadernota 2019

Inhoudelijke zaken

Maatschappelijke vraagstukken en financiële ruimte gemeenten na de raadsverkiezingen

06. Interbestuurlijk Programma (IBP) met gemeenten, Rijk, provincies en waterschappen

07. Verantwoording over moties sociaal domein, inclusief Instelling Fonds Tekortgemeenten

Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (GGU)

08. GGU Jaarprogramma 2019 en Financiële bijdrage Fonds GGU voor 2019

Verenigingszaken

09. Statutenwijziging:

- Toekenning bestuurslidmaatschap aan voorzitter College van Dienstverleningszaken
- Verduidelijking benoemingstermijn vicevoorzitter commissie Europa & Internationaal

10. Naamswijziging commissie Dienstverlening & Informatiebeleid

Overige zaken

11. Rondvraag/Wvttk

12. Sluiting.

Ad. 1, 2, 3

Advies: akkoord gaan.

Ad. 4

Wim Deetman heeft in zijn rapport "De vierde dimensie: kennis vergaren, kennis delen, agenderend zijn" in totaal 21 aanbevelingen gedaan in vier samenhangende clusters:

1. Vergroten wendbaarheid VNG
2. Netwerkend samenwerken
3. Samen besturen met andere overheden
4. Aanpassing interne governance.

De aanbevelingen betreffen een groot aantal terreinen, waarop vaak reeds meerdere VNG initiatieven en trajecten lopen. Denk aan de invulling van het Interbestuurlijk Programma (IBP), de VNG Meerjarenvisie (opvolger van Gemeenten 2020), de inrichting van de VNG governance en de invulling van vacatures of Samen organiseren. Het bestuur en de Algemene directie van de VNG hebben ervoor gekozen om geen separaat nieuw traject te starten voor de implementatie van de aanbevelingen van Deetman, maar deze aanbevelingen zoveel mogelijk mee te nemen in de reeds

lopende trajecten. Waar aanbevelingen niet goed kunnen worden meegenomen in lopende trajecten zal de VNG vanzelfsprekend wel nieuwe initiatieven starten.

Advies: ter kennisgeving.

Ad. 5a

Het bestuur legt het Jaarverslag, inclusief financieel jaarverslag en verantwoording collectieve financiering Gemeentefonds aan de leden voor.

Het bestuur vraagt de ledenvergadering om het financieel jaarverslag 2017 vast te stellen en om het bestuur décharge te verlenen.

In 2017 heeft de VNG achter de schermen meegewerkt aan de kabinetsformatie en een regeerakkoord. Als gemeenten is samen met provincies (IPO) en Unie van Waterschappen (UvW) de informateurs het aanbod gedaan om de uitdagingen op het gebied van klimaat, energie en circulaire economie versneld aan te pakken. Tevens is gewerkt aan maatschappelijke opgaven uit Agenda 2017. Bij een deel van deze opgaven speelden Europese en internationale ontwikkelingen een grote rol. Ook is er gewerkt aan opkomende thema's, zoals ondermijning en mobiliteit. Daarnaast heeft de VNG-organisatie een doorontwikkeling meegemaakt: nieuwe organisatiestructuur, nieuwe samenwerkingsvormen, plantmatig werken en systematischer werken. Verschillende bedrijven bundelen hun kracht, kennis en kunde voor onze verenigingsleden. In het jaarverslag "Samen werken aan maatschappelijke opgaven" treft u de financiële jaarrekening van de VNG aan wordt op hoofdlijnen teruggekeken op 2017. Het financiële resultaat over 2017 wijkt in positieve zin af van de begroting. In de bijlage op het jaarverslag geven u tevens inzicht in de gemeentefonds gefinancierde activiteiten die de VNG in 2017 voor de leden heeft uitgevoerd.

Advies: akkoord gaan.

Ad. 5b

Het bestuur vraagt de ledenvergadering in te stemmen met voorstellen voor:

- een nieuwe contributiesystematiek
- het afbouwen van het weerstandsvermogen
- de contributie voor 2019 (op basis van de nieuwe contributiesystematiek)

Op de Algemene Ledenvergadering in 2017 is een evaluatie van de contributiesystematiek aangekondigd en een motie over de financiële reserves van de vereniging overgenomen. In de bijgevoegde ledenbrief zijn deze onderwerpen uitgewerkt en liggen er voorstellen voor ten behoeve

van een meerjarige contributiesystematiek en daaraan gekoppeld de afbouw van het weerstandsvermogen.

Voorgesteld wordt:

I Akkoord te gaan met de uitgangspunten voor de contributieontwikkeling in de komende jaren door:

- a. met ingang van 2019 de loon- en prijsontwikkeling als grondslag voor de contributieverhoging te hanteren;
- b. de VNG-begroting weer in evenwicht te brengen door over een reeks van jaren een mix van (extra) contributieverhoging en inzet van vermogen in te zetten;
- c. de (extra) contributieverhoging vast te zetten op 1% per jaar tot evenwicht in de begroting is bereikt;
- d. de contributiemodules B en C te laten vervallen;
- e. de regeling voor de gemeentelijke samenwerkingsverbanden af te schaffen;
- f. de aanbevelingen uit het onderzoek naar het weerstandsvermogen over te nemen;
- g. het bestuur jaarlijks een voorstel te laten doen voor de bestemming van de resultaten van de bedrijven en van de rendementen uit de beleggingsportefeuille.

II De contributieverhoging voor 2019 te bepalen op 4,2% , bestaande uit:

- a. 3,2% compensatie voor de loon- en prijsontwikkeling op basis van CBS- indexcijfers;
- b. 1,0% voor de groei naar volledige dekking van de kosten van de kernorganisatie vanuit de contributie.

Dit voorstel is begrijpelijk, want de werkzaamheden van de VNG zijn niet afhankelijk van de Rijksuitgaven. Koppeling aan de loon- en prijsontwikkeling (LPO) ligt voor de hand. De jaarlijkse ingroei van 1% is nu nog niet aan de orde. Hoewel ook de idee erachter wordt onderschreven, namelijk de kernorganisatie 100% door de contributiebijdragen te laten bekostigen, stelt de VNG voor om nog 2 onderzoeken te doen. Op de eerste plaats een onderzoek naar de omvang en de daarmee samenhangende kosten van de kernorganisatie en ten tweede een onderzoek naar het vereiste weerstandsvermogen. Voorgesteld wordt om de resultaten van beide onderzoeken mee te nemen in een definitief voorstel voor de contributiebijdragen van de gemeenten. Het advies is om nu wel akkoord te gaan met de koppeling aan de LPO. Na bepaling van de kernorganisatie en het vermogen kan geconcludeerd worden of ingroei nog noodzakelijk is. Deze mening (indien u hiermee akkoord gaat) zullen wij delen met de 100.000+ gemeenten.

Ad. 5c

Het bestuur vraagt de ledenvergadering om in te stemmen met de Kadernota 2019.

In de kadernota wordt vooruit gekeken naar de VNG-kaders voor 2019. De kadernota wordt vervolgens uitgewerkt in de VNG Agenda 2019 met daaraan gekoppeld de VNG Begroting 2019. De kadernota geeft gemeenten de gelegenheid om richting te geven aan de werkzaamheden van de VNG. Dit is de eerste kadernota als onderdeel van de nieuwe planning- en control cyclus.

Ten aanzien van de fysiek en sociale agenda sluiten de ambities aan bij het coalitieakkoord en de toekomstagenda Sociaal Domein. Voor het sociaal domein zou het goed zijn als de VNG zich ook gaat inzetten voor een betere samenwerking met zorgverzekeraars.

Ook op het gebied van Ondernijning onderschrijven wij de agenda. Wel hebben wij een kanttekening bij de laatste zin onder het kopje ondernijning (p. 9): "De Ondernijningwet geeft mogelijkheden om op lokaal niveau het instrumentarium om georganiseerde criminaliteit aan te pakken uit te breiden en informatie beter te delen." De ondernijningwet is er nog niet en het is de vraag of deze de mogelijkheden gaat bieden zoals het hier geformuleerd staat, aangezien er nog altijd hobbels zijn te overwinnen. Met name het punt ten aanzien van informatiedeling en de wens van gemeenten om informatie te kunnen verzamelen ten behoeve van de bestrijding van ondernijning is een knelpunt. Nu mogen wij als gemeenten geen informatie verzamelen en bundelen ten behoeve van een ondernijnende casus (georganiseerde criminaliteit), terwijl wij wel de regie hebben. Dit omzetten in een passende wettekst is een uitdaging en het staat niet vast dat dit gaat lukken.

De financiële kaders voor 2019 zijn helder. De VNG wil een nieuwe P&C cyclus waarin de begroting als een flexibel stuurinstrument moet kunnen worden gebruikt passend bij een wendbare organisatie. Er wordt gestart met het maken van een op activiteiten gebaseerde begroting. Naast een koppeling van prestaties met middelen wordt ook een start gemaakt met een meerjarenperspectief. Het laatste uitgangspunt is dat de VNG inzet op een zo groot mogelijk aandeel voor Nederland uit de Europese Structuurfondsen.

Ten aanzien van de VNG inzet op de EU structuurfondsen participeert de gemeente Maastricht actief in de discussie rondom de inrichting van de structuurfondsen na 2020. Zo blijven wij, gezamenlijk met andere grenssteden, benadrukken dat er financieringsmogelijkheden moeten blijven voor grensoverschrijdende samenwerking om te werken aan de economische krachtregio's in het grensgebied. Ook bij de ontwikkeling van de programma's voor Zuid-Nederland is de lobby in

gang gezet. De gemeente Maastricht probeert waar mogelijk gebruik te maken van Europese financiering voor gemeentelijke projecten. Hierbij zijn de EFRO middelen die door middel van INTERREG A programma's worden verstrekt een belangrijk onderdeel.

Een amendement indienen om de VNG agenda aan te passen op de gemaakte opmerkingen ten aanzien van het sociaal domein en de ondernemingswet is naar ons idee een relatief zwaar middel voor deze aanpassingen. Door actief aan het VNG netwerk deel te nemen is het mogelijk om invloed uit te oefenen op de activiteiten van de VNG en de resultaten daarvan. Mochten er wel amendementen en/of moties ingediend worden tijdens de ALV dan kunt u in lijn met voorgaande voor of tegen stemmen.

Advies: akkoord gaan.

Ad. 6

Het bestuur legt de afspraken in de Programmastart IBP ter bekrachtiging aan u voor.

“Filosofie en aanpak IBP: maatschappelijk opgaven/gedeelde ambities

Veel van de maatschappelijke opgaven die op dit moment spelen beperken zich niet tot het terrein van gemeenten, het Rijk of de provincies, maar gaan over die grenzen heen. Duidelijke en herkenbare voorbeelden daarvan zijn de aanpak van klimaat en schuldhulpverlening. In de uitvoeringspraktijk blijkt dat bevoegdheden en verantwoordelijkheden zich bevinden op het werkterrein van meerdere overheden. En dat de verschillende overheden samen willen optrekken om snellere en betere resultaten te boeken. In de Programmastart IBP zijn tien maatschappelijke vraagstukken benoemd, waarop de medeoverheden inmiddels gezamenlijk aan de slag zijn gegaan. De precieze werkwijze en het stadium waarin de aanpak van het vraagstuk zich bevindt verschilt sterk per vraagstuk.”

De achterliggende gedachte en de gekozen maatschappelijke vraagstukken kunnen wij onderschrijven. De vraag is op welke wijze deze vraagstukken worden uitgewerkt en op welke wijze gemeenten wel of niet kunnen deelnemen aan de afspraken die hieruit voortvloeien. Maastricht is op dit moment maar zeer beperkt betrokken bij de uitwerking van dit programma (de gemeente Sittard-Geleen neemt actief deel aan de uitwerking rondom het economisch vraagstuk) en actieve deelname in het G40 en VNG netwerk kan onze invloed op deze agenda vergroten.

Verder schrijft de VNG:

“Het IBP bevat ook het financiële kader waarbinnen gemeenten de komende jaren kunnen opereren. Een belangrijk element daarin is dat het gemeentefonds de komende jaren blijft meegroeien met de rijksuitgaven. Bovendien is de koppeling verbreed, waardoor het gemeentefonds mee beweegt met de totale rijksuitgaven, inclusief de zorg en sociale zekerheid. Voor de VNG is dit verbreden van “de trap op, trap af”-systematiek steeds een belangrijk punt geweest in onze lobby rond de kabinetsformatie.

Ook omdat gemeenten er veel zorgtaken bij hebben gekregen sinds 2015 is het logisch dat het Gemeentefonds meebeweegt met de zorguitgaven van het Rijk. In het IBP is deze verbreding van de normeringssystematiek nu geregeld. Gevolg is dat het Gemeentefonds de komende jaren harder zal gaan groeien dan voorheen (hogere accessen). Waar eerst een groei was voorzien van € 2,55 miljard in de komende 5 jaar, komt daar nu € 2,88 miljard euro bovenop. Een verruiming van het kader dus naar in totaal € 5,43 miljard in de komende jaren. Het basispad van € 2,55 miljard is door gemeenten al verwerkt in hun (meerjaren)begroting.”

Feitelijk is de accres verhoging – buiten het meenemen van de totale Rijksuitgaven - een gevolg van hogere uitgaven van het Rijk zelf en een hogere inflatie en is dit dus geen ‘succes’ dat uit het IBP voortkomt. Daarbij is het gemeentefonds niet meer zo vrij besteedbaar, zoals wettelijk vastligt, als het IBP doet voorkomen aangezien er vanuit het regeerakkoord vele taken bij komen voor gemeenten zonder dat daar extra middelen tegenover staan. Inmiddels circuleren er dan ook enkele moties waarin gemeenten instemmen met het IBP onder voorbehoud dat de VNG tot concrete structurele afspraken komt met het Rijk ten aanzien van de tekorten in het Sociaal Domein. Wij adviseren mee te stemmen met de motie welke de zwaarste opdracht aan de VNG meegeeft om tot nadere afspraken te komen en vervolgens in te stemmen met het IBP aangezien de maatschappelijke vraagstukken en de samenwerking tussen overheden niet ter discussie staan.

Advies: Akkoord gaan met zwaarst geformuleerde motie en IBP.

Ad. 7

Het bestuur legt verantwoording af over uitvoering van eerder door de ALV aangenomen moties. In dat kader stelt het bestuur de leden voor om ten behoeve van de instelling van het Fonds tekortgemeenten in te stemmen met:

- een uitname uit het gemeentefonds van € 100 miljoen voor de voeding van het Fonds (Rijk en gemeenten dragen ieder € 100 miljoen bij)
- criteria voor toekenning van gelden uit het Fonds

- governance van het fonds.

Het afgelopen jaar is de gemeente Maastricht zeer actief betrokken geweest bij de totstandkoming van dit fonds en de beschreven criteria. Het fonds heeft niet het volume waarop we hadden ingezet en het bestrijkt ook (nog) niet de periode die we voor ogen hadden, maar we zien het als eerste stap naar een aanvulling op het fonds voor de jaren 2018 en 2019 (het huidige fonds betreft tekorten 2016-2017), gelet op de signalen dat meer en meer gemeenten grote tekorten verwachten (meer dan toen wij een jaar geleden de lobby begonnen). Daarnaast blijven we actief in onze inzet ten aanzien van de nieuwe verdeelmodellen.

De drempel om in aanmerking te komen voor het fonds is lager dan de drempel die wij hadden voorgesteld, maar ook met de opgenomen staffel die waarschijnlijk toegepast moet worden (vanwege een grotere vraag dan de beschikbare 200 miljoen) verwachten wij een substantieel bedrag te kunnen ontvangen.

Advies: Akkoord gaan.

Ad.8

Het bestuur stelt u voor om in te stemmen met voorstellen voor:

- het GGU Jaarprogramma 2019
- de financiële bijdrage aan het Fonds GGU voor 2019, inclusief een meerjarenperspectief, met de volgende opbouw:
  - a. Verlenging van één jaar van de meerjarige verplichtingen vanuit het Fonds GGU die voortkomen uit besluitvorming op eerdere ALV's (€28,7 mln)
  - b. Projectmatige en programmatische activiteiten in 2019 vanuit het Fonds GGU (€23,6 mln)
  - c. Projectmatige en programmatische activiteiten in 2019 vanuit de onderuitputtingen uitnamen Gemeentefonds (€11,7mln)

In 2017 hebben gemeenten onder de noemer Samen Organiseren een beweging vormgegeven op het gebied van dienstverlening, werkprocessen en ICT, met als motto: éénmaal ontwikkelen, 380 keer toepassen.

Op de ALV van 2017 is ingestemd met de verankering van de randvoorwaarden om de gezamenlijke gemeentelijke uitvoering vorm te geven, waarbij de VNG de rol heeft gekregen om gemeenten te ondersteunen. Zo is een College van Dienstverleningszaken (CvD) ingesteld dat het bestuur adviseert over het vaststellen van standaarden en bestuurlijke richting geeft aan de uitvoering van de

gezamenlijke activiteiten er is een Fonds Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering (Fonds GGU), ingericht waaruit gezamenlijke activiteiten kunnen worden gefinancierd, en er is een Taskforce Samen Organiseren gestart om de beweging van samen organiseren aan te jagen. De Taskforce en het CvD hebben de eerste inhoudelijke en procesmatige resultaten geboekt.

Volgend jaar wordt doorgebouwd op de beweging die is ingezet. Het streven is om als gemeenten in de informatiesamenleving flexibele, mensgerichte en toekomstbestendige dienstverlening en bedrijfsvoering te realiseren. Daarvoor wordt gewerkt aan een nieuwe, stabiele, gemeenschappelijke basis informatievoorziening en innovatieve werkwijzen in een datagedreven samenleving.

Tegelijkertijd geven gemeenten vorm aan standaarden voor gezamenlijke uitvoering en de transformatie in de uitvoering op gebied van het sociaal en fysiek domein. Concreet gaat het dan om onder andere het slim invoeren van de Omgevingswet, het samen vormgeven van administratieve lastenverlichting in het sociaal Domein en samen schaarse kennis en expertise organiseren op het gebied van informatieveiligheid.

Advies: Akkoord gaan.

Ad. 9

Het bestuur stelt u voor in te stemmen met een statutenwijziging die leidt tot:

- a. toekenning bestuurslidmaatschap aan voorzitter College van Dienstverleningszaken
- b. verduidelijking benoemingstermijn vicevoorzitter commissie Europa & Internationaal.

Beide voorstellen betreffen formaliteiten om: a. het voorzitterschap van het College van Dienstverleningszaken gelijk te trekken met voorzitters van andere VNG commissies en b. de benoemingstermijn van de vicevoorzitter van de commissie Europa & Internationaal welke de VNG vertegenwoordiger in een Europese delegatie gelijk te trekken met de Europese benoemingstermijn.

Advies: Akkoord gaan.

Ad. 10

Het bestuur stelt u voor om de naam van de commissie Dienstverlening & Informatiebeleid te wijzigen in commissie Informatiesamenleving.

De huidige benaming van de vaste beleidscommissie Dienstverlening en Informatiebeleid is niet meer in overeenstemming met het veranderde beleidsveld van deze commissie. Ook dit besluit betreft slechts een formaliteit.

Advies: Akkoord gaan.

3. Gewenste situatie

Niet van toepassing.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

Niet van toepassing.

5. Effect op de openbare ruimte

Niet van toepassing.

6. Personeel en organisatie

Niet van toepassing

7. Informatiemanagement en automatisering

Niet van toepassing

8. Financiën

Niet van toepassing.

9. Aanbestedingen

Niet van toepassing

10. Participatie tot heden

Niet van toepassing.

11. Voorstel

1. Instemmen met de voorstellen.
2. Een van de collegeleden mandateren als stemgerechtigde.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Niet van toepassing.